Pedagogisch kader kindercentra 4 – 13 jaar

Buitenschoolse opvang van A tot Z

Binnenkort verschijnt het *Pedagogisch kader kindercentra 4 – 13 jaar.* Dat is goed nieuws voor iedere pedagogisch medewerker in de buitenschoolse opvang die zijn vak serieus neemt. Of je nu net komt kijken, nog wordt opgeleid of een oude rot in het vak bent, in het Pedagogisch kader voor de bso komt iedereen aan zijn trekken. HELEEN VAN DER VELD

Het Pedagogisch kader kindercentra 4- 13 jaar is geschreven door een team specialisten uit de praktijk, de wetenschap en de advieswereld. In het voorwoord noemen ze zichzelf 'de penvoerder van het werkveld buitenschoolse opvang'. Niet voor niets, want ze hebben groot respect voor de pedagogisch medewerkers op de werkvloer. Daar ligt volgens hen een schat aan kennis en ervaring. In het boek is die kennis vastgelegd en verbonden met theorie en praktijk. Vele mailtjes van en naar pedagogisch medewerkers, discussies en bezoekjes aan locaties, hebben daarvoor de *input* geleverd. Met als eindresultaat een handzaam en compleet naslagwerk, dat je van A tot Z kunt lezen, maar ook uit de kast kunt pakken bij dringende vragen of dilemma's. De gedetailleerde inhoudsopgave en het trefwoordenregister helpen je op weg.
De ondertitel van het Pedagogisch kader luidt: *springplank naar een gefundeerde aanpak in de buitenschoolse opvang*. Daarmee kun je het boek zien als een steun in de rug van de sector. Door opgelegde bezuinigen en samenwerking met scholen, sportclubs en andere welzijnsinstellingen, is die steun soms zeer welkom. De schrijvers hopen met hun boek bij te dragen aan een groter zelfbewustzijn, want pas als je overtuigd bent van je eigen kracht, kun je een ander ervan overtuigen.

Geen kant-en-klare aanpak

Het Pedagogisch kader kindercentra 4 – 13 jaar, dat verdeeld is in een theoriedeel en een praktijkdeel, biedt geen kant-en-klare aanpak en staat ook niet voor een bepaalde pedagogische visie. Ook voor de buitenschoolse opvang geldt: er leiden meer wegen naar Rome en zolang de pedagogische kwaliteit verantwoord is, zijn die verschillen prima. Elk kindercentrum moet voldoen aan de pedagogische doelen, beschreven door professor Marianne Riksen Walraven. Logisch dus dat deze doelen in het boek de nodige aandacht krijgen. In het theoretisch gedeelte worden belangrijke kernthema's behandeld om die doelen te bereiken: veiligheid en welbevinden, leren en ontwikkeling, (buiten)spelen en de rol van ouders. Kernvragen die daarbij gesteld worden: wat hebben kinderen in de buitenschoolse opvang nodig? Wat willen we met het aanbod op de bso bereiken en hoe spelen we dat klaar?

Nieuwe tijden

Om die vragen te beantwoorden, gaat het boek in op de recente geschiedenis van de bso. In vogelvlucht worden mijlpalen aangestipt, zoals de forse uitbreidingsrondes en de opkomst van de gespecialiseerde kindercentra. Verder staan de auteurs stil bij wensen van ouders en schetsen ze de variëteit aan locaties. Denk aan een caravan, het clubhuis van de *scouting* of het multifunctionele gebouw in een nieuwbouwwijk. Elke vorm vraagt om een eigen aanpak, maar het doel blijft hetzelfde.

Josette Hoex, een van de auteurs, zei daarover eerder in *Kinderopvang*: 'Het allerbelangrijkste van de bso is het

Foto: Wilbert van Woensel

Het Pedagogisch kader kindercentra 4 – 13 jaar is een initiatief van het Landelijk Pedagogen Platform en het Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK). In de komende nummers van *Kinderopvang* worden de praktijkhoofdstukken samengevat. Geen complete vervanging van het boek, maar wel heel handig als hulpmiddel. Volgend nummer: Hoofdstuk 11, over communicatie. Het boek verschijnt binnenkort bij Reed Business.

creëren van een sociaal veilige omgeving, waarin kinderen goed met elkaar omgaan'. Als pedagogisch medewerker heb je daarin een cruciale betekenis. Die boodschap lees je in het Pedagogisch kader dan ook tussen alle regels door, ongeacht het onderwerp. Nadruk wordt gelegd op het belang van kinderparticipatie en de talloze manieren om kinderen te betrekken bij het reilen en zeilen van de bso. Het is immers hun vrije tijd. Een goede bso is een fijne vervanging van de thuissituatie en neemt samen met de ouders haar opvoedingstaak serieus. Maar hoe? Wat is wijsheid? Want al is de theorie nog zo duidelijk, in de praktijk komen lastige dilemma's voor.

Zoeken naar een balans

Handelen in het belang van het kind komt in de praktijk neer op het vinden van een balans. Moeten kinderen geregeld naar buiten, of mogen ze zelf weten wanneer ze een frisse neus halen? Hoelang mag een kind zich vervelen voordat je een activiteit aanbiedt en wat doe je als een kind subtiel wordt buitengesloten door groepsgenoten? Meteen ingrijpen of afwachten? Welke keuze je ook maakt, het is belangrijk dat je gemotiveerd kiest en aan betrokkenen je argumenten kunt uitleggen

Gereedschapskist

In het praktijkdeel van het Pedagogisch kader voor de bso worden acht pedagogische middelen beschreven, die je helpen bij het maken van keuzes in de dagelijkse praktijk. Ze horen in de gereedschapskist van iedere pedagogisch medewerker: communicatie, organisatie van de groep, dagritme, kinderparticipatie, spel- en activiteitenbegeleiding, binnen- en buitenruimte , observeren en samenwerking met de omgeving. In het boek wordt elk middel aan de hand van praktijkvoorbeelden uitgelegd. Daarbij wordt steeds rekening gehouden met de verschillen tussen kinderen wat betreft leeftijd en geslacht. Ook worden varianten genoemd, problemen geschetst en oplossingen geboden. Dit deel van het boek is heel geschikt om in te kijken bij acute vragen. Soms staat er een verwijzing naar een ander deel in het boek. Door de gedetailleerde inhoudsopgave weet je precies waar je zijn moet.

Bijzondere bso's

Het laatste deel van het Pedagogisch kader schetst profielen van bijzondere bso's. Bijvoorbeeld de gespecialiseerde bso, waarin het draait om natuur, kunst, sport of techniek. Er zijn ervaringen van medewerkers genoteerd, die kunnen worden gelezen als tips, maar ook als waarschuwing. Zo blijkt op een sport-bso dat sommige kinderen na een paar maanden uitgekeken waren op het eenzijdige aanbod en ouders klaagden over te vermoeide kinderen. Daarnaast is er aandacht voor tieneropvang, samenwerkingsverbanden met andere jeugdorganisaties en scholen. Door uitgebreid stil te staan bij alle mogelijkheden is dit hoofdstuk, evenals de rest van het boek, heel bruikbaar voor iedereen die meer uit de bso wil halen! «